

V. BLOK

Problematiku trestní justice ve věcech mládeže upravuje *Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (ZSM)*.

Mládeží se rozumí děti mladší 15let a mladiství.

Dítě mladší 15 let – ten, kdo v době spáchání činu jinak trestného nedovršil 15. rok věku.

Mladistvý – ten, kdo v době spáchání provinění *dovršil 15 rok a nepřekročil 18 rok* věku.

Cíle definované v zákoně:

„Účelem opatření vůči mladistvému je především vytvoření podmínek pro sociální a duševní rozvoj mladistvého se zřetelem k jím dosaženému stupni rozumového a mravního vývoje, osobním vlastnostem, k rodinné výchově a k prostředí mladistvého, z něhož pochází, i jeho ochrana před škodlivými vlivy a předcházení dalšímu páchání provinění.“

Základní zásady:

1. **Cílem je obnovení narušených sociálních vztahů, začlenění dítěte mladšího patnácti let nebo mladistvého do rodinného a sociálního prostředí a předcházení protiprávním činům.**
2. **Trestní opatření** lze použít jen, *jestliže zvláštní způsoby řízení a opatření, zejména obnovující narušené sociální vztahy a přispívající k předcházení protiv činům, by zřejmě nevedly k dosažení účelu tohoto zákona.*
3. **Opatření musí přihlížet k osobnosti toho, komu je ukládáno, včetně jeho věku a rozumové a mravní vyspělosti, zdravotnímu stavu, jakož i jeho osobním, rodinným a sociálním poměrům, a musí být přiměřené povaze a závažnosti spáchaného činu.** Politické, národní, sociální nebo náboženské smýšlení mladistvého nebo dítěte mladšího patnácti let, jeho rodiny nebo rodiny, v níž žije, anebo způsob výchovy mladistvého nebo dítěte mladšího patnácti let nemůže být důvodem k uložení opatření podle tohoto zákona.
4. **V řízení podle ZSM je třeba postupovat s přihlédnutím k věku, zdravotnímu stavu, rozumové a mravní vyspělosti osoby, proti níž se vede, aby její další vývoj byl co nejméně ohrožen a aby projednávané činy a jejich příčiny i okolnosti, které je umožnily, byly náležitě objasněny a za jejich spáchání byla vyvozena odpovědnost.** Řízení je přitom třeba vést tak, *aby působilo k předcházení dalším protiprávním činům.* Orgány činné v trestním řízení (OČTR) spolupracují s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD).
5. V řízení je třeba **chránit osobní údaje mladistvého** a jeho soukromí, aby byl chráněn před škodlivými vlivy.
6. Projednání **bez zbytečného odkladu a v přiměřené lhůtě** soudem pro mládež.
7. Řízení musí směřovat k tomu, **aby poškozený dosáhl náhrady škody** nebo se mu dostalo jiného přiměřeného zadostiučinění.
8. Soudci, státní zástupci, policisté, probační úředníci - musí mít zvláštní průpravu pro zacházení s mládeží.

MLADISTVÍ

Trestní odpovědnost mladistvých:

Mladistvý, který v době spáchání činu nedosáhl takové rozumové a mravní vyspělosti, aby mohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný.

Dopustí-li se tento mladistvý činu jinak trestného nebo není-li z jiných zákonných důvodů trestně odpovědný, lze vůči němu použít vedle ochranných opatření (§ 21) obdobně postupů a opatření uplatňovaných podle tohoto zákona u dětí mladších 15 let.

Trestný čin spáchaný mladistvým se nazývá **proviněním**. Čin, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně, není proviněním, jestliže je spáchán mladistvým a stupeň nebezpečnosti pro společnost je malý.

Mladistvému lze uložit **výchovná opatření, ochranná opatření a trestní opatření**. Výchovná opatření lze uložit s jeho souhlasem již v průběhu řízení (před rozhodnutím soudu). Dovoluje-li to jejich povaha, je možné použít vůči mladistvému výchovná opatření i vedle ochranných opatření, trestních opatření nebo v souvislosti se zvláštními způsoby řízení (odklony trestního řízení).

Účinná lítost:

Trestnost činu, na který trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje 5 let, spáchaného mladistvým zaniká, jestliže mladistvý po spáchání činu:

- a) dobrovolně **odstranil nebo napravil způsobený následek**, anebo se o to pokusil, zejména nahradil způsobenou škodu, učinil opatření potřebná k její náhradě nebo se jinak pokusil odčinit způsobené následky,
- b) svým chováním **projevil účinnou snahu po nápravě a**
- c) **čin neměl trvale nepříznivých následků pro poškozeného nebo pro společnost.**

DRUHY OPATŘENÍ:

a) Výchovná opatření

- 1) **DOHLED PROBAČNÍHO ÚŘEDNÍKA** – se rozumí pravidelné sledování chování mladistvého v jeho rodině a způsobu výchovného působení rodičů na něj, kontrola dodržování uloženého probačního programu a výchovných povinností a omezení uložených soudem pro mládež a v přípravném řízení státním zástupcem nebo vyplývajících ze zákona a jeho pozitivní vedení probačním úředníkem k životu v souladu se zákonem.

Účelem dohledu je:

- a) sledování a kontrola chování mladistvého, zaměřená na zajištění ochrany společnosti a snížení možnosti opakování trestné činnosti,
- b) odborné vedení a pomoc mladistvému s cílem zajistit, aby v budoucnu vedl řádný život.

Mladistvý je povinen:

- a) spolupracovat s probačním úředníkem způsobem, který mu probační úředník stanoví na základě vytvořeného probačního plánu dohledu,
- b) dostavovat se k probačnímu úředníkovi ve lhůtách, které mu budou stanoveny; při stanovení těchto lhůt *probační úředník přihlédne k poměrům mladistvého, jeho životní situaci v době výkonu dohledu i k prostředí, v němž žije,*
- c) informovat probačního úředníka o svém pobytu, zaměstnání, dodržování uložených výchovných omezení nebo povinností a jiných důležitých okolnostech pro výkon dohledu určených probačním úředníkem,
- d) nebránit probačnímu úředníkovi ve vstupu do obydlí.

Poruší-li mladistvý závažně nebo opakovaně podmínky dohledu nebo jiná uložená výchovná opatření, informuje o tom probační úředník bez zbytečného odkladu předsedu senátu soudu pro mládež a v přípravném řízení státního zástupce, který dohled uložil.

V případě **méně závažného porušení** může probační úředník udělit mladistvému **výstrahu**; tyto výstrahy však mohou být uděleny nejvýše 2 v průběhu 1 roku.

2) PROBAČNÍ PROGRAM

- program k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého, a to s různým režimem omezení v běžném způsobu života (program sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutický program, program zahrnující obecně prospěšnou činnost, vzdělávací, doškolovací, rekvalifikační, atd.)
- vždy směřuje k tomu, aby se ml. vyhnul závadovému chování, podporuje žádoucí sociální zázemí, směřuje k urovnání vztahu mezi mladistvým a poškozeným (obětí),

3) VÝCHOVNÉ POVINNOSTI - výčet je v zákoně, soud však může stanovit i něco jiného.

Soud a v přípravném řízení státního zástupce může mladistvému uložit vých. povinnost, kterou stanoví, aby zejména:

- bydlel s rodičem nebo jiným dospělým, který je odpovědný za jeho výchovu,
- jednorázově nebo ve splátkách zaplatil přiměřenou peněžitou částku, kterou zároveň určí, na peněžitou pomoc obětem tr.činnosti poskytovanou podle zvláštního zákona (disponuje-li vlastními penězi),
- vykonal bezplatně ve volném čase společensky prospěšnou činnost určitého druhu – přihlédne ke zdravotní způsobilosti, jen tak, aby nenarušilo jeho přípravu na budoucí povolání, nebo výkon povolání či zaměstnání, a na dobu **nejvýše čtyř hodin denně, osmnácti hodin týdně a šedesáti hodin celkem**,
- usiloval o vyrovnání s poškozeným,
- nahradil podle svých sil škodu způsobenou proviněním anebo jinak přispěl k odstranění následku provinění,
- podrobil se léčení závislosti na návykových látkách, které není ochranným léčením nebo zabezpečovací detencí,
- podrobil se ve svém volném čase vhodnému programu sociálního výcviku, psychologickému poradenství, terapeutickému programu, vzdělávacímu, doškolovacímu, rekvalifikačnímu

nebo jinému vhodnému programu k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého, který není probačním programem - přihlédne ke zdravotní způsobilosti.

- 4) **VÝCHOVNÁ OMEZENÍ** – soud/SZ uložit výchovná omezení, kterým stanoví, aby zejména
- nenavštěvoval určité akce, zařízení nebo jiné pro mladistvého nevhodné prostředí,
  - nestýkal se s určitými osobami,
  - nezdržoval se na určitém místě,
  - nepřechovával předměty, které by mohly sloužit k páchání dalších provinění,
  - neužíval návykové látky,
  - neúčastnil se hazardních her, sázek a hraní na výherních hracích přístrojích,
  - neměnil bez předchozího ohlášení PÚ místo svého pobytu,
  - neměnil bez předchozího oznámení PÚ bezdůvodně svoje zaměstnání.
- Výchovné omezení podle odstavce 1-4 +7 smí být uloženo jen tak, aby nenarušilo jeho přípravu na budoucí povolání nebo výkon povolání či zaměstnání.
- 5) **NAPOMENUTÍ S VÝSTRAHOU** – soud/SZ mladistvému v přítomnosti jeho zák. zástupce důrazně vytkne protiprávnost jeho činu a upozorní ho na konkrétní důsledky, jež mu hrozí podle tohoto zákona v případě, že by v budoucnu páchal další trestnou činnost. Je-li to účelné a vhodné, může soud/SZ při vyslovení napomenutí s výstrahou **současně přenechat postižení mladistvého zák.zástupci, škole**, jíž je mladistvý žákem, nebo **výchovnému zařízení**, v němž žije; v takovém případě si soud pro mládež předem vyžádá stanovisko školy nebo výchovného zařízení. Zákonný zástupce, škola nebo výchovné zařízení jsou povinni o výsledku vyrozumět soud/SZ.
Na ml. se hledí jako by nebyl odsouzen.

b) Ochranná opatření jsou:

- 1) **ochranná výchova** může být uložena, v případě, že výchovné mechanismy rodiny selhávají, ukládá soud, samostatně nebo vedle jiného opatření. Pokročila-li výchova mladistvého tak, že lze očekávat, že i bez omezení se bude mladistvý řádně chovat a pracovat, ale nepominuly všechny důvody, pro které byla ochranná výchova uložena, může soud ochrannou výchovu přeměnit na *výchovu ústavní*,
- 2) **ochranné léčení**,
- 3) **zabezpečovací detence**,
- 4) **zabrání věci** nebo jiné majetkové hodnoty.

c) Trestními opatřeními jsou:

- 1) **obecně prospěšné práce**
  - mohou být uloženy v rozsahu 50 - 150 hodin (přeměna trestu je jako u dospělého 1:1),
  - výkon nesmí ohrožovat zdraví, bezpečnost nebo mravní vývoj mladistvých.

- vedle tohoto TO lze uložit i vhodné výchovné opatření.
- podmínky pro uložení stejné jako u dospělých,
- o přeměně nelze rozhodnout bez přítomnosti mladistvého, u dospělého lze.

2) peněžité opatření

- může soud uložit, je-li mladistvý výdělečně činný nebo jeho majetkové poměry toto uložení umožňují.
- vedle tohoto opatření lze uložit další vhodné výchovné opatření,
- náhradní trestní opatření stanoví soud pro mládež až na 1 rok;
- soud pro mládež uloží peněžité opatření v rozmezí od 10 do 365 denních sazeb, denní sazba činí nejméně 100,-Kč a nejvíce 5.000,-Kč (tj. 1.000,-Kč až 1.825.000Kč);
- soud může po rozhodnutí o uložení peněžitého opatření po vyjádření mladistvého rozhodnout o tom, že jeho zaplacení nebo nevykonaný zbytek bude nahrazen tím, že ml. vykoná obecně prospěšné činnosti v rámci probačního programu v rámci výchovných povinností,

3) peněžité opatření s podmíněným odkladem výkonu –povolení podmíněného odkladu tohoto opatření se netýká výkonu ostatních trestních opatření, které byly uloženy vedle tohoto, pokud není v rozsudku stanoveno jinak.

- a) jestliže vzhledem k osobě ml., dosavadnímu životu a prostředí, ve kterém žije, okolnostem případu, se má za to, že účelu trestního opatření bude dosaženo i bez jeho výkonu
  - b) za přijetí záruky za nápravu mladistvého od důvěryhodné osoby, kdy k vzhledem k jejímu výchovnému vlivu se má za to, že účelu bude dosaženo i bez výkonu trestního opatření.
- zkušební doba max. 3 rok
  - soud rozhodne, zda se osvědčil (do roka, fikce osvědčení se – hledí se na ml. jako by nebyl odsouzen), jinak, popř. již během zkušební doby, rozhodne, že se trestní opatření vykoná,
  - pokud osoba záruku odvolá, soud přezkoumá chování mladistvého ve zkušební době a rozhodne o tom, že se trestní opatření vykoná nebo podmíněné odložení ponechá v platnosti.
  - při rozhodnutí, že se pen.opatření vykoná, soud zároveň rozhodne o náhradním trestu pro případ jeho nevykonání.

4) propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty

5) zákaz činnosti může soud uložit, není-li to na překážku přípravy na budoucí povolání, horní hranice nesmí převyšovat 5 let (1-5 let). Vedle tohoto trestu lze uložit vhodné výchovné opatření.

6) Vyhoštění:

- může soud uložit za podmínek stanovených TZ, na dobu 1 až 5 let.
- u mladistvého, který je občanem EU, musí být navíc splněna podmínka, že neuložením tohoto druhu trestního opatření by došlo k vážnému ohrožení bezpečnosti státu nebo veřejného pořádku, nebo že vyhoštění je v nejlepším zájmu takového mladistvého.

- Při ukládání vyhoštění přihlédne soud k nejlepšímu zájmu mladistvého, zejména k rodinným a osobním poměrům mladistvého a dbá toho, aby tímto trestním opatřením nebyl vydán nebezpečí zpustnutí.

7) **domácí vězení** – až na 2 roky jako u dospělých, stejné podmínky.

8) **zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce**

9) **podmíněné odsouzení**

- zkušební doba 1-3 roky,

- soud může vzhledem k okolnostem a osobě mladistvého ponechat v platnosti i přesto, že zavinil příčinu k nařízení výkonu odnětí svobody, a:

a) stanovit dohled, nebyl-li ještě uložen,

b) prodlouží zkušební dobu – až o dva roky (max. celkem na 5 let)

c) uložit další výchovné opatření.

10) **podmíněné odsouzení s dohledem**

11) **odnětí svobody nepodmíněné** – ukládán až v krajním případě.

- trestní sazby se u mladistvých **snížují na ½**, přičemž horní hranice nesmí převyšovat 5 let a dolní hranice 1 rok.

- pokud mladistvý spáchal provinění, za které **trestní zákoník dovoluje výjimečný trest**, a povaha a závažnost provinění je vzhledem k zvlášť zavrženíhodnému způsobu provedení činu nebo k zvlášť zavrženíhodné pohnutce nebo k zvlášť těžkému a těžko napravitelnému následku mimořádně vysoká, může být trestní opatření **na 5-10 let**, má-li za to, že by odnětí svobody do 5 let nepostačovalo k dosažení účelu trestního opatření,

- **Mimořádné snížení odnětí svobody:** má-li soud vzhledem k okolnostem případu nebo vzhledem k poměrům mladistvého za to, že by použití trestní sazby odnětí svobody bylo nepřiměřeně přísné a že lze účelu trestního opatření dosáhnout i odnětím svobody kratšího trvání, může snížit odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby.

- **výkon trestního opatření odnětí svobody** – oddělené věznice pro mladistvé (do 19 let).

• **Mladistvému nelze uložit:** zákaz pobytu, ztráty titulů, hodností, propadnutí majetku.

• **Zvláštní polehčující okolnost:** při výměře trestního opatření se jako k polehčující okolnosti přihlédne k tomu, že: vykonal probační program nebo jiný program, poskytl zadostiučinění poškozenému a nahradil škodu, po spáchání se choval tak, že je zřejmé, že už se trestné činnosti nedopustí. Dále se přihlédne ke zmenšené přičetnosti pod vlivem návykové látky.

Upuštění od uložení trestního opatření:

Soud může upustit od uložení tr. opatření mladistvému, který spáchal provinění, na které trestní zákoník stanoví horní hranici TOS **nepřevyšuje 5 let, jeho spáchání lituje a projevuje účinnou snahu po nápravě:**

- a) jestliže vzhledem k povaze spáchaného činu a k dosavadnímu životu mladistvého lze důvodně očekávat, že již projednání věci před soudem pro mládež postačí k jeho nápravě,
- b) dopustil-li se činu z neznalosti právních předpisů, která je zejména vzhledem k jeho věku, rozumové vyspělosti a prostředí, ve kterém žil, omluvitelná, nebo
- c) jestliže soud přijme záruku za nápravu ml. a má za to, že vzhledem k výchovnému vlivu toho, kdo záruku nabídl, povaze spáchaného činu a osobě ml. se uložení trestního opatření nejeví nutným.

Upustí-li soud od uložení tr.opatření, **může věc vyřídít tím, že mladistvého napomene,** anebo může **přenechat postižení mladistvého zákonnému zástupci, škole,** jíž je mladistvý žákem, nebo **školskému zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy,** v němž žije; v takovém případě si soud pro mládež předem vyžádá stanovisko školy nebo výchovného zařízení. Zákonný zástupce, škola nebo výchovné zařízení jsou povinni o výsledku vyrozumět soud.

Soud pro mládež **může upustit od uložení trestního opatření mladistvému i tehdy, jestliže:**

- a) ml. spáchal provinění ve stavu vyvolaném duševní poruchou a soud má za to, že zabezpečovací detence nebo ochranné léčení, které zároveň ukládá, zajistí nápravu mladistvého lépe než TO, nebo
- b) je vůči němu užito OO nebo VO a k dosažení účelu tohoto zákona není třeba uložit TO.

Upustí-li soud pro mládež od uložení trestního opatření, hledí se na ml., jako by nebyl odsouzen.

Podmíněné upuštění od uložení trestního opatření:

- Považuje-li soud za potřebné po stanovenou dobu sledovat chování mladistvého.
- soud stanoví zkušební dobu až na 1 rok.
- Zároveň mladistvému může uložit ochranné nebo výchovné opatření směřující k tomu, aby vedl řádný život; zpravidla mu též uloží, aby podle svých sil nahradil škodu, kterou proviněním způsobil.
- Soud může vzhledem k okolnostem případu a osobě mladistvého **ponechat upuštění od uložení trestního opatření v platnosti** i přesto, že mladistvý zavinil uložení trestního opatření, a:
  - a) stanovit nad mladistvým dohled, pokud nebyl již uložen,
  - b) přiměřeně prodloužit zkušební dobu, ne však o více než jeden rok, nebo
  - c) stanovit dosud neuložená výchovná opatření směřující k tomu, aby mladistvý vedl řádný život.
- Jestliže mladistvý vedl ve zkušební době řádný život a vyhověl uloženým opatřením, vyсловí soud (do roka, jinak fikce osvědčení – jakoby nebyl odsouzen), že se osvědčil; jinak rozhodne o uložení trestního opatření, a to popřípadě již během zkušební doby.

Odlišnosti v oblasti trestání mladistvých / dospělých:

- **ukládání sankcí je podle obecné úpravy v TZ s odlišnostmi**, zejména maximální možná subsidiarita trestních opatření, zejména odnětí svobody (trestní opatření jsou ukládána až za situace, kdy nepostačuje výchovné opatření či jiný postup), zvláštní polehčující okolnost,
- **sazby sníženy na ½** s omezením dolní hranice 1 rok a horní 5 let, výjimečný trest (trestní opatření) na 5-10 let, nelze mimořádné zvýšení sazby jako u dospělých,
- **u trestních opatření lze uložit dohled** (i u peněžitého trestu na rozdíl od dospělých),
- **podmíněný trest** (s i bez dohledu) u mladistvých **zkušební doba 1-3 roky** (u dospělých 1-5 let) – v odůvodněných případech lze jít pod 1 rok, lze kombinovat s výchovnými opatřeními,
- **OPP** výměra **50 – 150** hodin (přeměna 1:1 jako u dospělých),
- **peněžitě opatření** - odlišné sazby než u dospělých,
- **trest zákazu činnosti** – 1- 5 let (u dospělého 1-10let),
- některé tresty nelze uložit mladistvému,
- **trest vyhoštění** - 1-5 let (u dospělého 1-10 let nebo na dobu neurčitou),
- **domácí vězení až na 2 roky** (stejně jako u dospělých),
- **trest zákazu vstupu až na 5 let** (u dospělých až na 10let),
- **odnětí svobody nepodmíněné** – vykonává se odděleně od dospělých odsouzených,

Procesní odlišnosti:

- provinění mladistvého projednávají **specializované senáty** (soud pro mládež),
- **podmínky trestní odpovědnosti:** věk, přičetnost + rozumová a mravní vyspělost.
- **účinná lítost** – rozdílná úprava
- **místní příslušnost** – **u ml. je věc projednávána v místě jeho bydliště**, u dospělých v místě spáchání
- **uplatňování zásady veřejnosti** – ostatní zásady zůstávají stejné
  - dospělí – řízení veřejné, pokud soud nerozhodne jinak
  - mladistvý – řízení neveřejné (přítomen je advokát, OSPOD, PMS, příp. dva důvěrníci); soud může na návrh mladistvého rozhodnout o přítomnosti veřejnosti, rozsudek se vyhláší veřejně,
- **mladistvý musí mít obhájce od samého počátku, tj. od okamžiku, kdy jsou zahájeny úkony trestního řízení – už před ZTS**,
  - pokud si advokáta ml. nezvolí, je mu ustanoven soudem, mohou ho volit rodiče a příbuzní v pokolení přímém (sourozenec, prarodič, manžel, druh)
  - pokud je projednávána skupina a pachatelé se usvědčují navzájem, nemohou mít 1 advokáta
  - specializovaní advokáti pro ml. nejsou
- **zákoný zástupce** – je vyznamenán o všem (o vzetí do vazby, nařízení hlavního líčení, rozhodnutí).
- **dokazování** – při zkoumání duševního stavu nutno přizvat dva znalce z oboru dětské psychologie nebo psychiatrie, u dospělého stačí jeden,
- **odklony** – podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání řeší obecná úprava, odstoupení od trestního stíhání (odstoupení není u dospělých).
- **nelze vydávat trestní příkaz**, ve věci ml. musí být vždy nařízeno hl. líčení, projednání před soudem má působit výchovně (pokud se nejedná o odklon, zastavení TS),
- **mladistvý je povinen účastnit se líčení**, vyjma řízení proti uprchlému.

DÍTĚ MLADŠÍ 15 LET

Dítě mladší 15 let **není trestně odpovědné**, dopustí-li **se činu jinak trestného** (odlišná terminologie – u mladistvého provinění), orgány činné v trestním řízení nemohou nezletilého trestně stíhat a věc odkládá pro nepřipustnost trestního stíhání z důvodu nedostatku věku.

Současně je ale třeba společnost chránit i před nezletilými pachateli, výchovně na ně působit a předcházet tak dalším protiprávním činům, proto státní zástupce podává návrh soudu (soud může zahájit řízení i bez návrhu) na uložení výchovného opatření (lze je kombinovat, může jich být uloženo více současně)

Zásady soudního jednání:

- jednání se nenazývá hlavním líčením, protože nejde o trestní řízení, ale o řízení civilní dle občanského soudního řádu - věci jsou v kompetenci specializovaných soudců, kteří vycházejí z principů civilního řízení,
- opatření ukládá soud pro mládež a to rozsudkem (nevyslovuje se vina ani trest),
- soud pro mládež může **upustit od uložení opatření**, pokud stačí projednání před soudem (důraz kladen na preventivní a výchovné působení na nezletilého),
- jednání je ústní, neveřejné (PMS se může účastnit), je omezeno zveřejňování informací,
- **účastníky řízení** jsou: nezletilé dítě, zákonní zástupci dítěte, osoby, kterým bylo dítě svěřeno do výchovy nebo jiné obdobné péče, orgán sociálně-právní ochrany dětí, další osoby, o jejichž právech a povinnostech má být v řízení jednáno, státní zástupce (pokud podával návrh na uložení opatření) a opatrovník dítěte pro řízení (advokát),
- opatrovníkem dítěte pro řízení ustanoví soud advokáta, který tu vykonává svá oprávnění i po dosažení zletilosti dítěte až do skončení řízení ve věci dítěte mladším 15let.
- protože dítě nemá právní způsobilost, jedná za něj zák. zástupce, v případě kolize zájmů dítěte a rodiče, soud ustanoví kolizního opatrovníka, tím je pracovník OSPOD,
- vždy musí **být zjištěn názor dítěte** ve věci, ale není nutný výsledek u soudu - může být ošetřeno zprávou OSPODU, znaleckým posudkem, atd.
- lze uložit výchovná opatření, lze ochranná opatření,
- neexistují zde odklony trestního řízení (podmíněné zastavení tr. Stíhání, narovnání, odstoupení od trestního stíhání).

Druhy opatření:

1) **výchovná povinnost** – dle úpravy pro mladistvé s přihlédnutím k věku:

Např. společensky prospěšná činnost (max. 4 hodiny, týdně 18 hodin, 60 celkem).

2) **výchovné omezení** – dle úpravy pro mladistvé s přihlédnutím k věku,

3) **napomenutí s výstrahou** – dle úpravy pro mladistvé s přihlédnutím k věku,

4) **zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče** (není to probační program)

5) **dohled probačního úředníka**

- ukládán rozsudkem, režim s přihlédnutím k věku stejný jako u mladistvých,

- probační úředník pravidelně dítě navštřevuje v jeho bydliřti a ve škole,
- pokud dítě neplní dohled, soud nemá možnost řždné sankce,
- maximální délka do 18 let, na návrh PMS může být dohled ukončen i dřívě.

6) ochranná výchova

- obligatorně: dítě 12-15 let, pokud spáchalo čin, ze který tr.zákoník dovoluje výjimečný trest,
- lze též dítěti, odůvodňuje-li to povaha činu a je-li to nezbytné k zajiřtění jeho řrdné výchovy.
- ochranná výchova trvá max. do 18 let, může být prodlouřena do 19.roku; může být ukončena i před dovrřením 18 let, když je dosařeno účelu.

PROBAČNÍ PROGRAMY

Bliřší informace naleznete zde:

<https://www.pmscr.cz/mladistvi-probacni-programy/>

https://www.pmscr.cz/download/mladistvi_probacni_programy_Zprava_o_realizaci_2012.pdf

Dále např.:

<http://www.ratolest.cz/nase-prace/deti-mladez/preventivni-programy>